

**როდის არის ადამიანი კაცი?
ბიოტექნოლოგიებით გამოწვეული ეთიკური
დილემები**

**WHEN IS A HUMAN A PERSON?
ETHICAL DILEMMAS POSED BY BIOTECHNOLOGIES**

ანასტასია ზაქარიაძე

Anastasia Zakariadze

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: ლიბერალური ევგენიკა, ეთიკური თვით-
გაგება, ბიოტექნოლოგიური პროცესები და ეთიკური
რეგულაციები

Keywords: Liberal eugenics, ethical self-understanding, biotechno-
logical processes and ethical regulations

როგორ შევაფასოთ ახალი ბიოტექნოლოგიები, რომლებიც აერთიანებს, ერთი მხრივ, ადამიანისათვის უზარმაზარ პოტენციურ სარგებელს და, მეორეს მხრივ – კოლოსალურ ფიზიკურ და სულიერ საფრთხეებს, მაგალითად ისეთებს, როგორებიცაა: ახალი ვირუსებით გამოწვეული პანდემიები, გენმოდირებული საკვები, ეკოლოგიური დაბინძურება და თანმდევი ტოქსიკური რეაქციები, და სხვ.¹

ადამიანს, უპირველეს ყოვლისა, ემუქრება არა ახალი ტექნოლოგიები და სხვადასხვა ტიპის სიკვდილის მანქანები, არამედ Gestell-ის წესი (ჰაიდეგერის ტერმინი), რომელიც აქრობს ადამიანის არსს. Gestell / ბუკვალურად „ჩარჩოებში“ მოქცევა/ გულისხმობს ტექნოლოგიის იმგვარ ყოვლისმომცველ ხედვას, როდესაც იგი ადამიანის ყოფიერების საშუალებად წარმოდგება. ტექნოლოგიის ამგვარი გაგება ენაცვლება მის, როგორც მიზნის მიღწევის საშუალების, ტრადიციულ გაგებას (ჰაიდეგერი, 2008 : 308). „ჩაჩარჩოებულ“ ადამიანად ყოფნა ნიშნავს გარემომცველი გარემოს გამოწვევების წინაშე ყოფნას. Gestell-ის წესით გაფორმებულ ადამიანს ემუქრება თვითობის დაკარგვა, მეტაფიზიკურთან ზიარების გაუქმება, ანუ მას აღარ ექნება დაშვება თავური ქეშმარიტების განცდასთან. აი აქ და მაშინ ადამიანი დაკარგავს ადამიანურ იდენტობას, ღირსებას, უფლებებს; მისი პერსონულობა სრულად გაიჟღინთება და გადაიფარება ეგოიზმით/ რაციონალური ეგოიზმით. აქ ქრება ადამიანი – კაცი; იგი დაკარგავს “საკუთარ თავად ყოფნის შესაძლებლობას.“

ჰაბერმასი სამართლიანად აღნიშნავს, რომ პოსტინდუსტრიული ხანის ადამიანი არის ლიბერალური ეგვნიკის გზაზე მდგარი

---

¹ ბიოტექნოლოგიების საკითხით დაინტერესებულ მკითხველს ვურჩევთ გაეცნოს ჯერემი რიფკინის კვლევებს განსაკუთრებით მის დისტოპიას „ალგენია: ახალი სიტყვა, ახალი სამყარო, და მისივე „ვინ თამაშობს ღმერთის როლს?“ ასევე ლი სილვერის „სამოთხის რიმიეჩი: კლონირებით მამაცი, ახალი სამყაროს იქით“. თანამედროვე ამერიკელი მოაზროვნე და საზოგადო მოღვაწე თომ ვულფი გასული საუკუნის დასასრულს „ფორბსში“ გამოქვეყნებულ წინასწარმეტყველურ სტატიას სახელწოდებით „უკაცრავად, მაგრამ თქვენი სული უბრალოდ მოკვდა“ უძღვნის ბიოტექნოლოგიების უკონტროლოდ გამოყენების საფრთხეებს.

(ჰაბერმასი, 2005:78). ამ ფაქტობრივ მოცემულობაში ცხადდება ეთიკური თვითგაგების საკითხი არა ოდენ, პერსონულად, არამედ ზოგადად ადამიანური მოდემისათვის. პრობლემად ქცეული საკითხის გახსნისათვის საჭიროდ მიგვაჩნია მისი მორალურ განზომილებაში გადატანა.

ბიოტექნოლოგიურ პროცესებში ეთიკური რეგულაციების ჩართვა არნახულ წინააღმდეგობებს აწყდება. წინ იწევს საზოგადოებისათვის კომფორტის შემქმნელი და ადამიანისათვის თითქოსდა „მავნე ეფექტებისაგან“ დაცლილი საინფორმაციო ტექნოლოგიების ფართო ქსელისათვის ხელშეწყობა.¹

ბიოტექნოლოგიური რეგულაციის რეგლამენტაცია და მისი უარყოფითი შედეგების თავიდან აცილება შესაძლებელია ზნეობრივი ღირებულებების დაცვა-შენარჩუნებით.

ლიტერატურა:

ვულფი, ტ. (2000). უკაცრავად, მაგრამ თქვენი სული უბრალოდ მოკვდა, ნიუ იორკი: ფარა, სტრაუსი და ჟირო. (I გამოცემა 1993).

იონასი, ჰ. (1984). პასუხისმგებლობის იმპერატივი: ტექნოლოგიური ხანის ეთიკის ძიებაში, ჩიკაგოს უნივერსიტეტის გამომცემლობა, ISBN 0-226-40596-6.

რიფკინი, ჯ. (1983). ალგენია: ახალი სიტყვა, ახალი სამყარო, ნიუ-იორკი: ვილკინგი. ISBN-10 | : | 0670108855.

რიფკინი, ჯ. (1977). ვინ თამაშობს ღმერთის როლს? ნიუ-იორკი: დელი. ISBN-10 | : 0440195047; ISBN-13: 978-044019504.

სილვერი, ლ. (1998). ედემის რიმიეჟი: კლონირება არა ოდენ საოცარ ახალ სამყაროში, ნიუ-იორკი: ეივონი.

---

¹ კონტინენტურ ფილოსოფიაში ორტეგა-ი-გასეტისა და მარტინ ჰაიდეგერის მიერ ტექნიკის ფილოსოფიის ფენომენოლოგიური ანალიზს, მოსდევს ჰანს იონასის ტექნოგენური ცივილიზაციის პირობების სიღრმისეული კვლევა, მორალური აგენტის არსის გახსნა და პასუხისმგებლობის ეთიკის დაფუძნება. იხ. მისი „პასუხისმგებლობის ეთიკა“; ამ საკითხების განხილვის საინტერესო კუთხეს პოულობს ფრენსის ფუკუიამა წიგნში „დიდი გარღვევა: ადამიანური ბუნება და სოციალური წესრიგის რეკონსტრუქცია“, განსაკუთრებით გვ. 212-230.

- სინგერი, პ. ვაინსი, ა.** (რედ.) (2009). კემბრიჯის სახელმძღვანელო ბიოეთიკაში, კემბრიჯი: კემბრიჯის უნივერსიტეტის გამომცემლობა. ISBN: 9780511545566, DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511545566>.
- ფუკუიმა, ფ.** (2002). ჩვენი პოსტადამიანური მომავალი, ნიუ იორკი: ფარა, სტრაუსი და ჟირო. ISBN 0-374-23643-7.
- ფუკუიმა, ფ.** (1999). დიდი გარღვევა: ადამიანური ბუნება და სოციალური წესრიგის რეკონსტრუქცია, ნიუ-ორკი, თავისუფალი გამომცემლობა.
- ჰაბერმასი, ი.** (2005). ადამიანური ბუნების მომავალი, ოქსფორდი: კამბრიჯი ბლეკველის გამომცემლობასთან ერთად. ISBN: 0-7456-2986-5 (hc); 0-7456-2987-3 (pb, UK only).
- ჰაიდეგერი, მ.** (2008). თხზულებები, ჰარპერის მრავალწლიანი კლასიკური თანამედროვე კლასიკის გამომცემლობა, შესწორებული, გაფართოებული რედაქტირებული გამოცემა. ISBN-10: |0061627011, ISBN-13 : |978-0061627019.

How to evaluate new biotechnologies that combine, on the one hand, enormous potential benefits for humans and, on the other hand, colossal physical and spiritual threats, such as pandemics caused by new viruses, genetically modified food, environmental pollution and associated toxic reactions, etc.?¹

Humans are primarily threatened not by new technologies and different types of death machines, but by the Gestell rule (Heidegger term), which erases the human essence (Heidegger, 2008:308). Gestell (literally “Enframing”) refers to such an all-encompassing view of technology as a mode of human existence. This understanding of technology replaces the traditional understanding of it as a means to an end. Being an “Enframed” person means facing the challenges of the environment. A human-shaped

---

¹ Readers interested in biotechnology are advised to read Jeremy Rifkin’s researches, especially his *Algeny: A New Word, a New World*, New York and *Who Plays God?*, also *Remaking Eden: Cloning and Beyond in a Brave New World* by Lee M. Silver; Contemporary American thinker and public figure Tom Wolfe addresses the dangers of uncontrolled use of biotechnology in a prophetic article named “Sorry, but your soul Just Died” published by Forbes at the end of the last century.

by the Gestell rule is in danger of losing his self, of communion with the metaphysical, he/she will have no access to the very sense of prime cause truth. Human loses identity, dignity, rights; their personality is completely ignited and covered with selfishness / rational selfishness. Human-person disappears here; He/she will lose “his/her own possibility of being himself/herself. “

Habermas rightly points out that the human of the post-industrial era is on the path to liberal eugenics (Habermas, 2005:78). This factual fact raises the question of ethical self-understanding not so much for him/her, but for the human race in general. To solve the problem, we consider it necessary to move it to the moral dimension. “

The inclusion of ethical regulations in biotechnological processes faces unprecedented contradictions. Promoting the promotion of a wide network of information technologies that create comfort for the public and are seemingly devoid of harmful effects on humans¹.

The regulation of the biotechnological revolution and its negative consequences can be avoided by preserving and maintaining moral values.

References:

Fukuyama, Frances (2002). *Our Posthuman Future*, New York: Farrar Straus & Giroux, ISBN 0-374-23643-7.

Fukuyama, Frances (1999). *The Great Disruption: Human Nature and the Reconstruction of Social Order*, New York: Free Press.

Habermas, J. (2005). *The Future of Human Nature*, Oxford: Cambridge, in association with Blackwell Publishing (ISBN: 0-7456-2986-5 (hc); 0-7456-2987-3 (pb, UK only).

---

¹ Phenomenological analysis of the philosophy of technology in continental philosophy by Ortega y Gasset and Martin Heidegger is followed by Hans Jonas's in-depth study of technogenic civilization, revealing the essence of the moral agent and establishing an ethics of responsibility. See his “The Imperative of Responsibility: In Search of Ethics for the Technological Age”. Francis Fukuyama finds an interesting angle to discuss these issues in his book “The Great Disruption: Human Nature and the Reconstruction of Social Order”, with special attention on pages 212-230.

- Heidegger, Martin** (2008). *Basic Writings*, New York: Harper Perennial Modern Classics; Revised, Expanded ed. Edition, ISBN-10: | 0061627011, ISBN-13 : | 978-0061627019.
- Jonas, H.** (1984). *The Imperative of Responsibility: In Search of Ethics for the Technological Age*. Chicago: University of Chicago Press. ISBN 0-226-40596-6.
- Rifkin, J.** (1983). *Algeny: A New Word, a New World*, New York: Vilking. ISBN-10 | : | 0670108855.
- Rifkin, J.** (1977). *Who Plays God?* New York: Dell. ISBN-10 | : 0440195047 ISBN-13:978-044019504.
- Silver L.** (1998). *Remaking Eden: Cloning and Beyond in a Brave New World*, New York: Avon.
- Singer, P. Viens, A.** (Ed.) (2009). *The Cambridge Textbook of Bioethics*, Cambridge University Press. ISBN: 9780511545566, DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511545566>.
- Wolfe, Tom** (2000). "Sorry, but your soul Just Died", New York: Farrar, Straus, and Giroux, 1 edition 1993.